

Afscheid Willem van Manen

Foto: Studio Zweerts, Den Haag

Op twaalf februari (zie ook p. 152, Juridische mensenrechtenorganisaties) nam Willem van Manen afscheid, na achttien jaar voorzitter van de Stichting Advocaten voor Advocaten te zijn geweest. ‘Het gaat er om bescheiden te streven naar een betere wereld. Willem, voor mij, voor de Algemene Raad en – zo schat ik in – voor de hele balie ben jij de personificatie van dat streven. Niet in je eentje, maar tezamen met andere mensen die voor je stichting actief zijn. Je steun voor beroepsgenoten die waar dan ook belemmerd worden in het verdedigen van de rechten van de mens, was concreet en betekenend,’ aldus algemeen deken Jeroen Brouwer in zijn dankwoord.

De scheidend voorzitter ging in zijn afscheidsspeech kort in op de ontstaansgeschiedenis van Advocaten voor Advocaten. ‘Zo rond 1977-1979 raakten we in de ban van die fantastische combinatie van topvoetbal en topschendingen van de rechten van de mens, in Argentinië. Toen ontdekten we dat er grote en voornamelijk Amerikaanse advocatenkantoren waren die hele secties vrijmaakten om mensenrechtenkwesaties te onderzoeken en behandelen. Pro bono. (...) Denkend aan Buenos Aires en die grote Amerikaanse kantoren vroegen wij ons af of ons of zoiets bij ons ook zou kunnen, te beginnen met de grote kantoren. Natuurlijk kon dat ook bij ons, al zou het hier en daar wat moeite kosten om bepaalde confrères ervan te overtuigen dat rechten van de mens niet subversief of iets van links waren.’

Dat grote kantoren met hun inzet op het gebied van de mensenrechten ook andere doelen nastreven, public relations, is ze niet euvel te duiden, aldus Van Manen. ‘Maar wat zou dat eigenlijk? Om een oud vaderlands wijsje te citeren: ‘Welk gemoed u goed doen doet, doet er niet toe, als u het maar doet.’

De nieuwe voorzitter van Advocaten voor Advocaten, Phon van der Biesen, kondigde aan dat Advocaten voor Advocaten door zal gaan op de ingeslagen weg: ‘Wat vast staat is dat we heel dicht bij de naam van onze stichting zullen blijven. We blijven opkomen voor advocaten die in de problemen zijn, veelal klem gelopen door de overheid. Daar ligt de nadruk.’ (LW)

Varkenshaasje

In de niet-aflattende stroom *spam* van de vele cursusinstituten die om de advocatuur heen kronkelen als zuigende palingen, springen de spierwitte enveloppen in het oog. Het zijn onopvallende brieven, zonder duidelijke afzender. Heel anders dan de kleurige dure brochures van Kluwer of Reed Business die desgewenst ongelezen kunnen worden weggegooid. Kennelijk verzet de afzender van de onopvallende witte envelop zich tegen dit lot en hult zich daarom in een neutraal jasje, dat op het eerste gezicht doet vermoeden dat de brief een mededeling van enig justitiële instantie of van een bescheiden confrère bevat. Maar nee, bij nadere beschouwing blijken het cursusaanbiedingen van het Nederlands Instituut voor Kennismanagement uit Zeist, kortweg het NIK genaamd.

Het NIK bood mij enkele uurtjes cursusgenot aan, met daarna een hapje eten in Slot Zuylen. Hiermee konden vier opleidingspunten worden behaald. De informatieve uiteenzetting van een raadsheer annex deeltijdhoogleraar over het leerstuk verzuim werd aangeboden voor € 595 ex BTW. Dat is dan inclusief het gesauteerde varkenshaasje. Ja, ze weten ze goed bruin te bakken daar bij het NIK.

Maar het blijft niet bij catering alleen. De cursusboeren zien meer mogelijkheden. Verschillende ontpoppen zich ook als reisbureaus. We mogen mee op de NIK MasterTravel studiereis naar Lissabon. En met Kluwer mogen we gaan skiën. ‘Neem je partner mee’, juicht de brochure. Met tussen de regels door de boodschap: dan doe je ook nog eens wat samen.

Het idee alleen al. Zo’n betegelde eetzaal in Oostenrijk vol advo-stelletjes met visitekaartjes in de kontzak. Stel je voor dat je raakt ingesneeuwd en niet meer kunt vertrekken. Wat een nachtmerrie.

Wie de prijzen van het cursusaanbod in de *Cursuswijzer Permanente Opleiding* bekijkt, zal concluderen dat de politiek van gulden = euro de afgelopen jaren gretig is omarmd. En er zijn opvallende verschillen. Een sober academisch PAO-arrangement doet zo’n € 50 per punt. Voor een *fancy* blokje jurisprudentie arbeidsrecht van mr. Duk moeten we voor diezelfde punt bij Kluwer meer dan 200 euro neertellen (3 punten: € 625). Voor dat bedrag huur ik hem liever zelf in, voor een paar uurtjes privé-les.

De prijsontwikkeling is ongetwijfeld mede een gevolg van de scholingsaftrek die in 1998 door de overheid werd geïntroduceerd. Deze gunstige fiscale regeling bood naast aftrek van de reële kosten een extra aftrek, zodat in veel gevallen netto slechts 30% van de cursuskosten door kantoor werden betaald. Natuurlijk had dat een prijsopdrijvend effect. In de wervende teksten verschenen kreten als: ‘Tot 70% korting via scholingsaftrek!’

Wie de moeite heeft genomen de eerste mailings van 2004 te bekijken zal het opgevallen zijn dat deze kreten zijn verdwenen. De scholingsaftrek is namelijk per 1 januari 2004 afgeschaft. Zalm wil niet langer de varkenshaasjes in Zeist financieren. Dat is een aanzienlijke kostenverzwaring.

Heeft dat vervolgens geresulteerd in een neerwaartse prijsbijstelling? Nee hoor. Niemand die schrijft: ‘In verband met de afschaffing van de scholingsaftrek, laten we wat lucht uit onze exorbitante cursusprijzen ontsnappen.’

Geen wonder dat de kleine kantoren koopjesjagers worden. Twee dagen Elementair Balanslezen aan de VU in Amsterdam voor € 595 (14 punten!).

En soms schijnen er zelfs *gratis* lezingen te zijn en tóch punten opleveren. Welwillende vakbroeders die voor een goede fles wijn wat collega’s en confrères bijspijkeren. Kan iemand mij dáárvor eens een uitnodiging sturen?